

Stanowisko Stowarzyszenia Samorządne Strzemieszyce w sprawie Programu badań opracowanego przez Solidarną Polskę i Porozumienie Gowina

W stosunku do Programu przekazujemy następujące uwagi:

1. *monitoringu powietrza w dzielnicach przemysłowych Dąbrowy Górniczej zlokalizowanego w kilku miejscach zabudowy mieszkaniowej, blisko zakładów mających pozwolenia na emisję pyłów i gazów do atmosfery*

W propozycji nie wiadomo o co chodzi. Emisja pyłów może być wysoka i niska, punktowa i liniowa, technologiczna i niezorganizowana, przemysłowa, transportowa i z domowych palenisk. Emisja objęta pozwoleniem jest przeważnie emisją wysoką, czyli na czym ma polegać pomiar emisji przy domach obok zakładów, jeżeli np. komin ArcelorMittal Poland SA ma wysokość 250 m? W zakresie kontroli emisji są przepisy prawa krajowego zawarte w pozwoleniu zintegrowanym. Pozwolenie zintegrowane określa zakres oraz częstotliwość pomiarów dla każdego emitora w firmie. Po wykonaniu pomiaru i przeprowadzeniu badań w akredytowanym laboratorium, zgodnie z zapisami zawartymi w pozwoleniu zintegrowanym - wysyła sprawozdania z pomiarów emisji do Urzędu Marszałkowskiego oraz WIOŚ. Tam, gdzie nie ma możliwości wykonania pomiarów z powodów technologicznych (np. strefy gazowe, zbiorniki pod ciśnieniem), wielkość emisji szacuje się na podstawie wskaźników emisji. Pozwolenia zintegrowane w Dąbrowie Górniczej posiadają wszystkie największe firmy: ArcelorMittal Poland SA, Koksownia, Saint-Gobain, Huta Bankowa, SARPI.

Pogoda powinna być lepsza

Problemem w Strzemieszycach jest emisja niezorganizowana i emisja lokalna z zakładów, które działają bez pozwoleń środowiskowych i dla których w związku z tym nie jest określona żadna emisja.

Do dzisiaj nie jest rozwiązana, mimo różnych pism z WIOŚ, sprawa pochodzenia błyszczącego pyłu. Po modernizacji systemu odpylania Stalowni i taśm spiekalniczych znacznie zmniejszyła się wielkość emisji AMP.

Stan jakości powietrza na terenie miasta Dąbrowa Górnicza jest badany w ramach **Państwowego Monitoringu Środowiska** prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach **na stacji pomiarowej zlokalizowanej przy ulicy Tysiąclecia 25a**. Informacja o jakości powietrza w sposób ciągły dostępna jest na stronie internetowej WIOŚ w Katowicach – [Śląski Monitoring Powietrza](#).

Ponadto od 2017 r. w Dąbrowie Górniczej na zlecenie Urzędu Miejskiego realizowany jest przez firmę ATMOTERM program badań zanieczyszczenia powietrza pyłem frakcji PM10 i PM2,5. Stacje wchodzące w skład dąbrowskiego systemu na bieżąco monitorują jakość powietrza w całym mieście. Odczyty można sprawdzać na dynamicznej mapie dostępnej pod linkiem: https://atmopolis.pl/dynamic_map/dabrowa.html . **System pokazuje ilość zanieczyszczeń w sposób wybiórczy.**

Badania są konieczne, ale np. poprzez umieszczenie punktów kontroli na rok w wybranych miejscach, np. w oparciu o pracę pod kierunkiem Pani Prof. Katarzyny Sawickiej-Kapusty i zgłoszeń mieszkańców, połączone ze szczegółowym badaniem pyłu, jego kształtu i składu chemicznego.

2. ustawienia ambulansu pomiarowego z miesięczną ekspozycją w okresie letnim w dzielnicy Strzemieszyce Małe

Problemem dzielnicy Strzemieszyce Małe są przede wszystkim uciążliwości zapachowe i nadmierny ruch samochodowy. Ambulans nie bada odorów. W Strzemieszycach Małych w związku z lokalizacją kompostowni i wysypisk konieczne jest przeprowadzenie badania skażenia bakteriami i grzybami oraz eliminacja ruchu z głównej ulicy.

3. umieszczenia stacji monitoringu powietrza w dzielnicy Strzemieszyce Wielkie

Jedna stacja monitoringu w odległości ok. 4 km od stacji w Gołonogu nie ma większego sensu. Wiatry wieją głównie w kierunku wschodnim. Konieczne jest zbadanie róży wiatrów i na jej ustalenie, w którym kierunku są przenoszone zanieczyszczenia. Zamiast w Strzemieszycach Małych powinna zostać przywrócona stacja WIOŚ w dzielnicy Okradzionów.

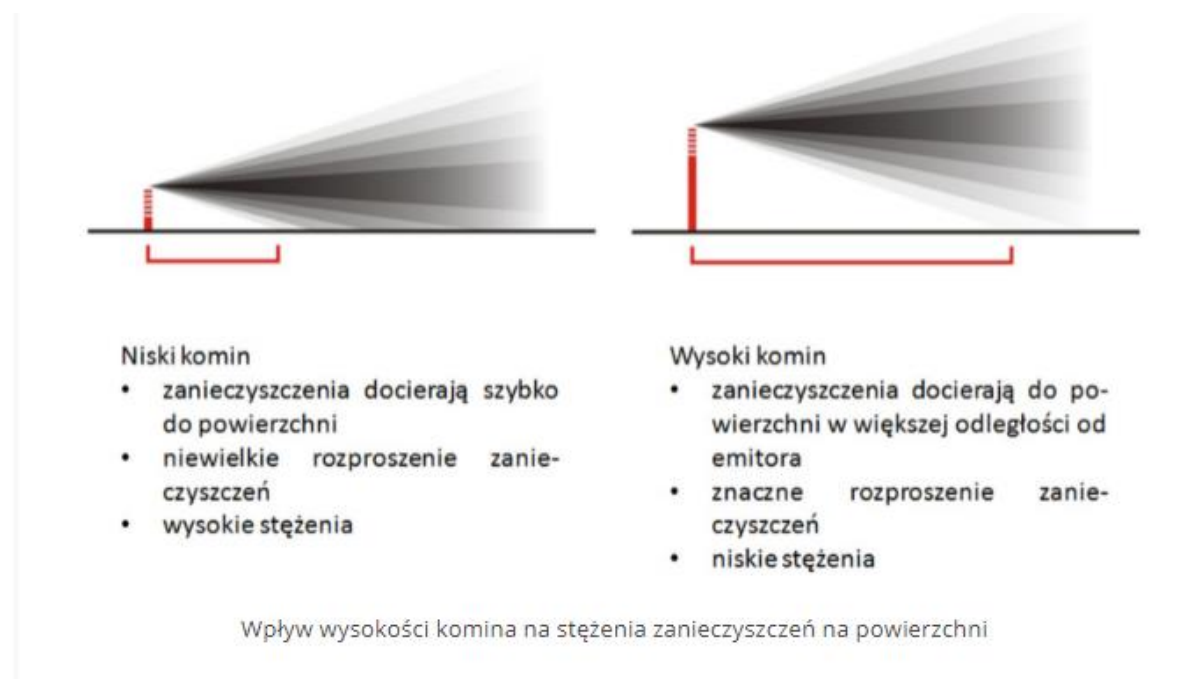
4. montażu urządzeń pomiarowych na kominach największych emitentów dla stałej kontroli emisji pyłów i gazów

Lokalizacja punktów pomiarowych na naszych instalacjach wynika z norm krajowych i europejskich. Szczegółowe wymagania co do lokalizacji stanowisk pomiarowych dotyczą pomiaru stężeń pyłu, który wymaga zachowania warunku poboru reprezentatywnej próbki. Króćce pomiarowe należy umieszczać na instalacji zgodnie z normą PN-Z-04030-7 (Ochrona czystości powietrza. Badania zawartości pyłu. Pomiar stężenia i strumienia masy pyłu w gazach odlotowych metodą grawimetryczną). Zgodnie z wymaganiami normy króćce montuje się za urządzeniami pomiarowymi z zachowaniem wymagań dotyczących prostych odcinków i właściwych średnic kanału odlotowego. W normie określono także szereg warunków, jakie musi spełniać stanowisko pomiarowe. Lokalizacja stanowiska pomiarowego wymaga uwzględnienia całości normy. Montowanie punktu pomiarowego na górze komina jest nie tylko bezcelowe, ale niejednokrotnie wręcz niemożliwe. To dlatego, że oprócz warunków technicznych, o których mowa powyżej, przy wyborze lokalizacji stanowiska pomiarowego należy uwzględnić również m.in. zasadę łatwego dostępu do stanowiska - bez potrzeby ustawiania rusztowań czy stosowania podnośników. Lokalizacja powinna zapewniać odpowiednie pole dostępu do manewrowania sondą i dostęp do energii elektrycznej. Lokalizacja powinna również gwarantować bezpieczne warunki pracy.

Kontrola emisji na kominach powinna zabezpieczać kontrolę wielkości emisji, jak jest dopuszczona w pozwoleniu na emisję.

Najwyższe kominy w Dąbrowie Górniczej mają 250 m (AMP) i 200 m (TAMEH).

Trudno określić cel takich pomiarów. Wysokość komina musi być odpowiednio wysoka, aby zapewnić rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. Strefa opadu pyły wynosi nieraz kilkadziesiąt kilometrów. Nie można mylić wielkości emisji z zanieczyszczeniem terenu obok komina.

<https://mappingair.meteo.uni.wroc.pl/2020/07/o-kominach/>

5. umieszczenia urządzeń pomiaru hałasu na ulicy Strzemieszyckiej w okresie przejazdu tirów do Euroterminalu oraz na ulicy Fabrycznej

Przy ul. Fabrycznej znajduje się punkt pomiaru hałasu!. Umieszczenie punktu przy ul. Strzemieszyckiej od 3 lat spotyka się z odmową władz miasta. Punkty pomiarowe mają znaczenie tylko poglądowe. Pomiary wykonane przez Stowarzyszenie Samorządne Strzemieszyce wykazują na ul. Strzemieszyckiej przy przejeździe każdego samochodu ciężarowego hałas na poziomie 90-95 dB. Pomiary w punktach stałych nie stanowią dowodu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu według przepisów. Muszą być każdorazowo wykonywane pomiary przez WIOŚ.

Podstawowym problemem pomiarów hałasu jest wykonanie z błędami mapy akustycznej Dąbrowy Górniczej. Określone poziomy hałasu jakie uzyskano podczas pomiarów, mapa wrażliwości i określenie dopuszczalnych poziomów hałasu całkowicie rozmijają się z rzeczywistością.

6. zbadania w Dąbrowie Górniczej składu chemicznego źródeł i wód powierzchniowych przy zakładach mających pozwolenia wodno-prawne na odprowadzanie ścieków

Każdy zakład odprowadzający ścieki podlega kontroli. Kontrola jakości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni ścieków zakładu odbywa się zgodnie z warunkami określonymi w pozwoleniu zintegrowanym. Na wylocie z oczyszczalni prowadzony jest codzienny monitoring prób średniodobowych ścieków, zgodnie z przepisami prawa. Dodatkowo monitoring wewnętrzny prowadzony jest na przelewach z wydziałów produkcyjnych, skąd napływające ścieki odprowadzane są wewnętrzną kanalizacją do oczyszczalni ścieków WIOŚ prowadzi okresowe i interwencyjne kontrole w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Problemem jest rzeczywiście zły stan wód płynących. Na ile wpływ na to mają legalne spusty ścieków, a ile nielegalne, które też istnieją, nie da się ustalić w ten sposób. Potrzebne są dokładne badania i dokładne określenie, kto zrzuca ścieki do potoków.

Stowarzyszenie Samorządne Strzemieszyce brało udział przy pomiarach stanu wód przeprowadzonych przez Uniwersytet Śląski. Wyniki są umieszczone pod linkiem <http://praworzeki.ekounia.org.pl/monitoring.php?dzial=4&kat=18&art=104&fbclid=IwAR08bzURGfrARMowSJ49qS8vBc4G-VOo2Gotb0mUQYMt3qC3fQIRhYlr6jA>

Wnioski z przeprowadzonych badań:

1. Wody Bobrka są wodami zanieczyszczonymi. Na ich stan chemiczny decydujący wpływ ma oczyszczalnia Koksowni Przyjaźń. Wskaźnikami zanieczyszczeń są tu: fluorki, chlorki, azotyny, azotany, siarczany, a także OWO, ChZT, indeks fenolowy oraz prawdopodobnie selen. Stwierdzono tu również wysokie stężenia sodu oraz bromków.

2. Wody Rakówki są również wodami zanieczyszczonymi. Na ich stan chemiczny znaczący wpływ ma oczyszczalnia ArcelorMittal. Wskaźnikami zanieczyszczeń są tu: jon amonowy, fluorki oraz azotyny. Stwierdzono tu również wysokie stężenia cezu, rubidu, bromków. Z dużym prawdopodobieństwem na wody Rakówki mają wpływ również obiekty położone w jej zlewni poniżej zrzutu z oczyszczalni ArcelorMittal.

3. W przypadku wód pobranych ze źródeł w Strzemieszycach Małych o jakości wód decydują stężenia azotanów, które decydują o jej nieprzydatności do spożycia przez ludzi.

4. Wody z wywierzyśka w Strzemieszycach Wielkich, w zakresie oznaczonych parametrów można zaliczyć do wód o dobrym stanie chemicznym, jednak tutaj również stwierdzono podwyższone stężenia związków azotu – azotanów i azotanów.

7. kontroli piezometrów ulokowanych wokół zakładów uciążliwych dla środowiska oraz przy składowiskach odpadów

Okresowo monitoringowi podlegają wody podziemne w rejonie składowiska odpadów „Lipówka”. Monitoring ten prowadzony jest przez ArcelorMittal Poland, jak i przez WIOŚ.

8. zbadania odorów unoszących się w porze nocnej nad przemysłowymi dzielnicami Dąbrowy Górniczej

9. zbadania gleby wokół zakładów uciążliwych dla środowiska pod kątem zawartości metali ciężkich i węglowodorów wielopierścieniowych

10. corocznego spotkania przedstawicieli WIOŚ ze środowiskami lokalnymi, celem przedstawienia mieszkańcom Dąbrowy Górniczej stanu środowiska oraz podjętych działań dla polepszenia jego stanu.

Uważamy, że:

- wiarygodność badań powinna być potwierdzona dłuższą ekspozycją urządzeń pomiarowych w punktach badawczych oraz wykonaniem badań w okresie letnim i w okresie zimowym
- powinny nastąpić kontrole zakładów pod kątem zgodności posiadanych uprawnień środowiskowych z wykonywaną działalnością.

Uwagi ogólne

Program badań dla Strzemieszyc powinien przede wszystkim uwzględnić:

- Wyjaśnienie pochodzenia opadających pyłów, zwłaszcza pyłu błyszczącego, ustalenie miejsc emisji i usunięcie jej źródeł. Są to pyły widoczne gołym okiem, czyli nie tylko PM10 i PM2,5, których dopuszczalne poziomy nie są objęte przepisami. Pyły mogą jednak poważnie zagrażać zdrowiu mieszkańców
- Sprawdzenie dlaczego wymienione zakłady nie posiadają Decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Bez zbadanie emisji z tych zakładów, bez jej unormowania, nie jest możliwe określenie źródeł
- Unormowanie dopuszczalnych poziomów hałasu, wykonanie pomiarów i

ustalenie źródeł

- Ustalenie źródeł emisji odorów i ich usunięcie
- Powtórzenie na większą skalę badań wód powierzchniowych i ustalenie źródeł zanieczyszczeń
- Weryfikacja nielegalnych wysypisk. Stowarzyszenie zgłosiło ich 17, nie wszystkie zostały usunięte
- Ustalenie źródeł zanieczyszczenia zbiorników wód podziemnych
- Ocena stanu zdrowotnego mieszkańców na podstawie badań

Istotne dla przyszłości Strzemieszyc jest ograniczenie lokalizacji kolejnych zakładów i weryfikacja stanu prawnego obecnie istniejących.

Dla ograniczenia emisji z transportu i ograniczenia hałasu konieczne jest ograniczenie transportu ciężkiego. Dla osiągnięcia tego musi zostać wybudowana Obwodnica do EUROTERMINALU w Sławkowie i łącznik pomiędzy ul. Szklanych Domów i Magazynową.

Dla poparcia budowy obwodnicy została zorganizowana przez Stowarzyszenie Samorządne Strzemieszyce pikietą, z której skrót jest pod linkiem

<https://www.youtube.com/watch?v=WE6rR4k9Cmo>

